

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКА АКАДЕМІЯ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою КЗВО «Вінницька
академія безперервної освіти»

від 06.01.2026 № 1

Дрезозюк С.І.

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації керівників
закладів загальної середньої освіти на засадах Концепції
«Нова українська школа»

ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ
ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ НУШ

Вінниця – 2026

Розробники:

Комунальний заклад вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти». **Василенко Н.В.**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри управління та адміністрування КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»;

Пойда С.А., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління та адміністрування КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»;

Поважук О.П., доктор філософії з публічного управління та адміністрування, старший викладач кафедри управління та адміністрування КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»;

Мазур Г.Ф., доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління та адміністрування КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»;

Семко М.І., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління та адміністрування КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти», доцент.

Напрямок підвищення кваліфікації: керівників, заступників керівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 12 жовтня 2022 року № 905) та удосконалення управлінської, цифрової, інформаційно-аналітичної, комунікативної, лідерської, проєктної та інноваційної компетентностей керівників закладів освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа».

Розроблено на основі Типової програм: Типова програма підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН від 12.10.2022 № 905).

Термін дії програми: з 12.10.2026 до 15.10.2031 року

Рецензенти:

Білик Олег, доктор наук з державного управління, професор, проректор з науково-педагогічної роботи та моніторингу якості освіти КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти».

Мороз-Огінська Майя, доктор педагогічних наук, доцент кафедри управління та адміністрування, декан гуманітарно-педагогічного факультету КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського».

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Сучасний етап розвитку освіти України характеризується активною цифровою трансформацією управлінських процесів, упровадженням інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій, реалізацією Концепції Нової української школи та реформуванням освітньої системи відповідно до європейських стандартів. Цифровізація стає не лише інструментом оптимізації діяльності закладу освіти, а й важливою складовою професійної компетентності керівника, який забезпечує стратегічний розвиток закладу, якість освітнього процесу, ефективну взаємодію з педагогічним колективом, здобувачами освіти, батьками та громадськістю.

У сучасних умовах керівник закладу освіти виконує роль цифрового лідера, здатного приймати управлінські рішення на основі даних, організовувати цифровий документообіг, забезпечувати інформаційну безпеку, використовувати хмарні сервіси, інструменти онлайн-комунікації, електронного моніторингу, аналітики та штучного інтелекту для підвищення ефективності управління.

Особливої актуальності набуває формування цифрової компетентності керівників закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної та інших типів освіти в умовах воєнного стану, коли дистанційна взаємодія, оперативність управлінських рішень, безперервність освітнього процесу та інформаційна безпека є необхідними умовами стабільного функціонування закладу освіти.

Програма розроблена відповідно до основних положень Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», професійного стандарту керівника (директора) закладу загальної середньої освіти, Концепції розвитку цифрових компетентностей та інших нормативно-правових документів, що регламентують цифрову трансформацію освіти.

Зміст програми орієнтований на розвиток управлінських, цифрових, комунікативних, лідерських та стратегічних компетентностей керівників закладів освіти, формування практичних навичок використання сучасних цифрових сервісів для організації ефективного управління, автоматизації робочих процесів, прийняття управлінських рішень, здійснення внутрішнього моніторингу якості освіти, забезпечення відкритості діяльності закладу та розвитку цифрової культури педагогічного колективу.

Програма має практикоорієнтований характер і передбачає виконання кейсових, проєктних та ситуаційних завдань, спрямованих на розв'язання реальних управлінських проблем із використанням сучасних цифрових технологій та інструментів штучного інтелекту.

Цільова група: Директори та заступники директорів ЗЗСО.

Обсяг (тривалість) програми: 30 год (1 кредит ЄКТС). Обсяг Програми відображає сумарне навчальне навантаження слухачів, включаючи аудиторну роботу та самостійну (позааудиторну) роботу за дистанційною формою організації занять.

Особливості реалізації програми: Реалізація програми сприятиме підвищенню якості управлінської діяльності, розвитку цифрової культури педагогічних колективів, забезпеченню відкритості та ефективності функціонування закладів освіти, а також успішному впровадженню ідей та цінностей Нової української школи в умовах сучасних викликів і суспільних змін. Програма спрямована на розвиток цифрової компетентності керівників, заступників керівників ЗЗСО та формування практичних навичок використання сучасних цифрових інструментів в управлінні закладом загальної середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа». У ході навчання слухачі опановують хмарні сервіси, електронний документообіг, засоби цифрової комунікації, моніторингу й аналізу освітніх даних, а також основи кібербезпеки та захисту персональних даних. Програма має практико-орієнтований характер і передбачає створення цифрових продуктів, готових до впровадження в діяльність закладу освіти.

Форма підвищення кваліфікації: інституційна (дистанційна).

Види підвищення кваліфікації: практико-орієнтований курс (навчання за програмами підвищення кваліфікації) Основні види підвищення кваліфікації включають навчання за програмами (семінари, вебінари, тренінги) та стажування. Вони реалізуються через різні організаційні форми для отримання нових знань і навичок.

Мета підвищення кваліфікації: Розвиток професійних компетентностей керівників закладів загальної середньої освіти щодо ефективного використання цифрових технологій та сучасних цифрових інструментів в управлінській діяльності відповідно до Концепції «Нова українська школа», державної політики цифрової трансформації освіти,

забезпечення якості освітньої діяльності, стратегічного розвитку закладу освіти, цифрового лідерства, відкритості, прозорості та ефективності управлінських процесів.

Програма спрямована на формування готовності керівників до впровадження цифрових управлінських практик, використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, цифрових платформ і сервісів для організації діяльності закладу освіти, управління персоналом, комунікації з учасниками освітнього процесу, моніторингу якості освіти, прийняття управлінських рішень та забезпечення інформаційної безпеки.

Завдання підвищення кваліфікації. Організація підвищення кваліфікації керівних кадрів передбачає дотримання принципів доступності, варіативності, новизни, зворотного зв'язку, науковості, врахування інтересів слухачів. У результаті навчання слухачі зможуть:

- поглибити знання щодо державної політики цифрової трансформації освіти;
- розвинути цифрову компетентність керівника закладу освіти;
- удосконалити навички використання сучасних цифрових платформ та сервісів в управлінській діяльності;
- опанувати цифрові інструменти стратегічного планування, документообігу, комунікації, моніторингу та аналізу діяльності закладу освіти;
- навчитися використовувати інструменти штучного інтелекту для підготовки управлінських документів, аналізу інформації та автоматизації професійної діяльності;
- сформувати навички організації цифрової взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу;
- удосконалити вміння забезпечувати інформаційну безпеку та захист персональних даних;
- сформувати готовність до цифрового лідерства та управління змінами в закладі освіти.

Компетентності, які вдосконалюватимуть / набуватимуть слухачі курсу наскрізно. Підвищення кваліфікації керівників та заступників керівників закладів загальної середньої освіти за Програмою передбачає вдосконалення раніше набутих та / або набуття нових компетентностей відповідно до професійного стандарту за професією «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства економіки України від 17.09.2021 № 568-21, у частині дотримання вимог

цифровізації та медійної грамотності, визначених законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», правил академічної доброчесності, спрямованих на подальше професійне становлення сучасного педагога в умовах викликів інформаційно-цифрового суспільства й академічної свободи, реалізації завдань Нової української школи.

- Керівник ЗЗСО. Д1. Інноваційна компетентність
- Керівник ЗЗСО. Д2. Здатність до навчання впродовж життя
- Керівник ЗЗСО. Д3. Інформаційно-цифрова компетентність

Очікувані результати навчання. Після завершення навчання слухачі зможуть:

- здійснювати цифрову трансформацію управлінської діяльності;
- використовувати цифрові сервіси для планування роботи закладу освіти;
- організовувати електронний документообіг;
- використовувати цифрові інструменти моніторингу якості освіти;
- здійснювати аналіз освітніх даних;
- використовувати сучасні засоби комунікації із всіма учасниками освітнього процесу;
- застосовувати інструменти штучного інтелекту для підготовки управлінських документів;
- організовувати безпечне цифрове освітнє середовище;
- впроваджувати цифрові інновації відповідно до Стратегії розвитку закладу освіти.

За результатами опанування програми слухачі повинні:

знати:

- сучасні напрями державної політики у сфері цифрової трансформації освіти;
- нормативно-правові засади цифровізації управління закладом освіти;
- сучасні цифрові інструменти, платформи та сервіси для управлінської діяльності;
- принципи цифрового лідерства, стратегічного управління та управління змінами;
- підходи до організації електронного документообігу, моніторингу та внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
- вимоги щодо інформаційної безпеки, кібергігієни, захисту персональних даних та академічної доброчесності.

уміти:

- застосовувати цифрові інструменти в управлінні закладом освіти;

- використовувати цифрові платформи для організації освітнього процесу та управлінської діяльності;
- здійснювати стратегічне планування із застосуванням цифрових технологій;
- організовувати електронний документообіг і цифрові комунікації;
- використовувати цифрові інструменти для моніторингу якості освіти, аналізу даних та прийняття управлінських рішень;
- організовувати безпечне цифрове освітнє середовище;
- забезпечувати ефективну взаємодію з педагогами, здобувачами освіти, батьками, засновниками та громадськістю за допомогою цифрових технологій;
- планувати цифровий розвиток закладу освіти відповідно до стратегічних цілей Нової української школи.

демонструвати готовність до:

- цифрового лідерства;
- управління інноваціями та змінами;
- розвитку цифрової культури закладу освіти;
- впровадження сучасних цифрових технологій в управлінську діяльність;
- прийняття обґрунтованих управлінських рішень на основі аналізу даних;
- забезпечення відкритості, прозорості та ефективності управління закладом освіти.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації. В процесі навчання для оцінювання успішності навчання слухачів використовується накопичувальна система балів. За кожну активність, виконання практичних завдань, участь у дискусіях, аналізі кейсів тощо слухач отримуватиме бали. Максимальна кількість балів – 100, мінімальна кількість балів для зарахування результатів навчання – 60. Підсумкове тестування передбачає максимальну оцінку 20 балів, що також входить у заявлені 100 балів, однак, підсумковий тест вважається пройденим якщо слухач набрав не менше 10 балів. Учасники, які успішно виконали всі вимоги, отримують сертифікат про підвищення кваліфікації КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти».

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації здійснюється за допомогою зворотного зв'язку та обміну досвідом з актуальних питань на конференції та підсумкового тестування (фаховий тест).

Форми оцінювання:

- вхідне діагностування;
- виконання практичних завдань;
- участь у дискусіях;
- виконання кейсових завдань;
- розроблення індивідуального управлінського продукту;
- підсумкове оцінювання;
- рефлексія.

За результатами навчання слухач розробляє один із практичних продуктів:

- дорожню карту цифрової трансформації закладу освіти;
- план цифрового розвитку закладу освіти;
- модель цифрового освітнього середовища;
- цифрову стратегію розвитку закладу освіти;
- систему цифрового моніторингу якості освіти;
- модель використання сервісів штучного інтелекту в управлінській діяльності.

Документ про підвищення кваліфікації. Сертифікат про підвищення кваліфікації, який буде видано за результатами виконання програми. Технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та облік виданих документів здійснюються відповідно до вимог постанови КМУ № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (з урахуванням змін).

Вартість. 1 500 грн.

Мінімальна кількість 12 осіб.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з 4 модулів та 12 взаємопов'язаних навчальних тем. Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, 30, з них: 10 годин – лекційні заняття, 15 годин – практичні заняття, 5 годин – самостійна робота, 1 година – контрольні заходи.

№	Назва модулів і тем	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Цифрова трансформація управління закладом освіти в умовах НУШ						8

1.1	Цифровізація освіти як стратегічний напрям реалізації Концепції НУШ	1	1	1		3
1.2	Нормативно-правові засади цифрової трансформації закладу освіти	1	1	0		2
1.3	Цифрова компетентність педагогічних працівників та керівників закладів освіти	1	1	1		3
МОДУЛЬ 2. Цифрові інструменти управлінської діяльності та комунікації						9
2.1	Хмарні сервіси в управлінні закладом освіти (Google Workspace, Microsoft 365)	1	2	1		4
2.2	Цифровий документообіг та електронне врядування в закладі освіти	1	1	1		3
2.3	Цифрові інструменти командної взаємодії та педагогіки партнерства	1	1	0		2
МОДУЛЬ 3. Аналітика даних та цифровий моніторинг якості освіти						5
3.1	Цифрові системи моніторингу освітньої діяльності закладу освіти	1	1	0		2
3.2	Інструменти збору та аналізу даних для прийняття управлінських рішень	1	1	0		2
3.3	Візуалізація даних та підготовка аналітичних матеріалів	0	1	0		1
МОДУЛЬ 4. Інноваційні цифрові технології в управлінні закладом освіти						8
4.1	Штучний інтелект в управлінській діяльності закладу освіти	1	2	0		3
4.2	Кібербезпека, захист персональних даних та цифрова етика	1	1	0		2
4.3	Розроблення індивідуального проекту цифрового розвитку закладу освіти	0	1	0		1
Підсумковий контроль	Захист практичного проекту	-	-	-	2	2
Всього		10	14	4	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАНЯТТЯ. Структура та зміст курсу підвищення кваліфікації, його мета, завдання, очікувані результати та особливості організації освітнього процесу. Види навчальної діяльності, форми поточного та підсумкового контролю. Правила комунікації, терміни

виконання завдань. Налаштування облікових записів слухачів, під'єднання до Google Classroom.

МОДУЛЬ 1. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ В УМОВАХ НУШ

Тема 1.1. Цифровізація освіти як стратегічний напрям реалізації Концепції НУШ

Цифрова трансформація як ключовий чинник модернізації системи освіти України. Сутність понять «цифровізація освіти», «цифрова трансформація закладу освіти», «цифрове освітнє середовище», «цифрова культура». Основні тенденції розвитку цифрового суспільства та їх вплив на систему загальної середньої освіти.

Стратегічні напрями цифрової трансформації освіти в Україні. Пріоритети державної освітньої політики щодо розвитку цифрових компетентностей учасників освітнього процесу. Концептуальні засади цифровізації освіти в умовах реформування Нової української школи.

Концепція «Нова українська школа» та роль цифрових технологій у реалізації її ключових принципів: дитиноцентризм, педагогіка партнерства, компетентнісний підхід, інклюзивність, академічна доброчесність та безпечне освітнє середовище.

Сучасні цифрові технології як інструмент підвищення ефективності управлінської діяльності закладу освіти. Цифрові рішення для організації освітнього процесу, комунікації, моніторингу та оцінювання якості освіти.

Цифрова трансформація управлінської діяльності керівника закладу освіти: нові ролі, функції та компетентності. Лідерство в умовах цифрових змін. Формування цифрової культури педагогічного колективу.

Практичне заняття. Аналіз рівня цифрової зрілості закладу освіти. Визначення сильних сторін та проблемних аспектів цифрового розвитку освітньої установи. Побудова карти цифрових ресурсів закладу освіти.

Тема 1.2. Нормативно-правові засади цифрової трансформації закладу освіти

Нормативно-правове забезпечення цифрової трансформації освіти в Україні. Основні положення законодавства щодо цифровізації освітньої галузі. Державна політика у сфері цифрового розвитку та електронного урядування.

Нормативне регулювання використання інформаційно-комунікаційних технологій у закладах освіти. Організація електронного документообігу та

ведення електронної документації. Використання кваліфікованого електронного підпису в управлінській діяльності.

Законодавчі вимоги щодо захисту персональних даних учасників освітнього процесу. Інформаційна безпека в закладі освіти. Права та обов'язки учасників освітнього процесу в цифровому середовищі.

Нормативні аспекти організації дистанційного та змішаного навчання. Використання електронних освітніх ресурсів. Авторське право та академічна доброчесність у цифровому середовищі.

Політика безпечного цифрового середовища закладу освіти. Документальне забезпечення цифрової діяльності закладу освіти.

Практичне заняття. Аналіз нормативних документів щодо цифрової трансформації освіти. Розроблення проєкту локального документа закладу освіти (Положення про використання цифрових технологій або Політики інформаційної безпеки).

Тема 1.3. Цифрова компетентність педагогічних працівників та керівників закладів освіти

Цифрова компетентність як одна з ключових компетентностей XXI століття. Сучасні підходи до визначення структури цифрової компетентності педагогічних працівників та керівників закладів освіти.

Європейська рамка цифрової компетентності педагогів (DigCompEdu) та її практичне застосування в системі професійного розвитку педагогічних працівників. Національні підходи до розвитку цифрових компетентностей в освіті.

Основні компоненти цифрової компетентності: інформаційна грамотність; цифрова комунікація; створення цифрового контенту; цифрова безпека; розв'язання професійних завдань за допомогою цифрових технологій.

Цифрова грамотність керівника закладу освіти як складова ефективного управління. Цифрове лідерство та управління змінами в умовах цифрової трансформації.

Самооцінювання рівня цифрової компетентності. Інструменти моніторингу та планування індивідуальної траєкторії професійного розвитку. Формування цифрової культури педагогічного колективу.

Безперервний професійний розвиток педагогічних працівників в умовах цифрового суспільства. Освітні платформи, цифрові спільноти та мережеві ресурси для професійного зростання.

Практичне заняття. Проведення самооцінювання цифрової компетентності за моделлю DigCompEdu. Розроблення індивідуального

плану підвищення цифрової компетентності педагогічного працівника або керівника закладу освіти.

МОДУЛЬ 2. ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА КОМУНІКАЦІЇ

Тема 2.1. Хмарні сервіси в управлінні закладом освіти (Google Workspace, Microsoft 365)

Сучасні хмарні технології як основа цифрової інфраструктури закладу освіти. Поняття хмарних сервісів та їх роль у забезпеченні ефективного управління освітнім процесом. Переваги використання хмарних технологій для адміністрації, педагогічних працівників та здобувачів освіти.

Функціональні можливості платформ Google Workspace for Education та Microsoft 365 у контексті управління закладом освіти. Створення єдиного цифрового робочого середовища.

Організація спільної роботи з документами, таблицями, презентаціями. Онлайн-редагування та контроль версій документів. Використання хмарних сховищ для зберігання та обміну управлінською документацією.

Інструменти для організації онлайн-нарад, відеоконференцій та дистанційної взаємодії. Планування роботи педагогічних команд у цифровому середовищі.

Використання календарів, планувальників та систем нагадувань для управління діяльністю закладу освіти.

Практичне заняття. Створення цифрового робочого простору закладу освіти (папки, доступи, спільні документи). Налаштування спільної роботи педагогічної команди в Google Workspace або Microsoft 365.

Тема 2.2. Цифровий документообіг та електронне врядування в закладі освіти

Сутність цифрового документообігу в закладі освіти. Перехід від паперового до електронного управління документами. Переваги електронного врядування в освітній сфері.

Основні етапи організації електронного документообігу: створення, погодження, підписання, зберігання та архівування документів. Використання кваліфікованого електронного підпису.

Системи електронного документообігу та їх застосування в закладах освіти. Автоматизація управлінських процесів та контроль виконання управлінських рішень.

Електронна звітність у закладі освіти. Оптимізація адміністративного навантаження педагогічних працівників.

Прозорість управлінських процесів та підвищення ефективності внутрішнього контролю.

Практичне заняття. Моделювання електронного управлінського процесу (наказ, розпорядження, звіт) із використанням цифрових інструментів.

Тема 2.3. Цифрові інструменти командної взаємодії та педагогіки партнерства

Педагогіка партнерства як базовий принцип Нової української школи. Роль цифрових технологій у розвитку ефективної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу.

Цифрові платформи для комунікації та командної роботи: месенджери, корпоративні платформи, системи управління проєктами.

Організація взаємодії адміністрації з педагогічним колективом, здобувачами освіти та батьками засобами цифрових технологій.

Формування цифрової культури комунікації: правила онлайн-етикету, ефективна комунікація в цифровому середовищі.

Зворотний зв'язок як інструмент управління якістю освіти.

Практичне заняття. Створення цифрової моделі комунікації закладу освіти (схема взаємодії учасників освітнього процесу з використанням цифрових інструментів).

МОДУЛЬ 3. АНАЛІТИКА ДАНИХ ТА ЦИФРОВИЙ МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Тема 3.1. Цифрові системи моніторингу освітньої діяльності закладу освіти

Моніторинг якості освіти як складова управлінської діяльності. Поняття освітніх даних та їх роль у прийнятті управлінських рішень.

Цифрові системи моніторингу навчальних досягнень учнів, професійної діяльності педагогів та ефективності роботи закладу освіти.

Інструменти збору статистичних та аналітичних даних у цифровому середовищі.

Показники ефективності діяльності закладу освіти (KPI в освіті). Використання даних для стратегічного планування розвитку закладу освіти.

Принципи data-driven управління в освіті.

Практичне заняття. Розроблення системи показників моніторингу якості освіти для закладу освіти.

Тема 3.2. Інструменти збору та аналізу даних для прийняття управлінських рішень

Сучасні цифрові інструменти збору даних: онлайн-опитування, форми, анкети, тести. Google Forms, Microsoft Forms як інструменти управлінської аналітики.

Організація збору даних від учасників освітнього процесу. Принципи валідності та достовірності даних.

Обробка та аналіз результатів опитувань. Використання таблиць та автоматизованої аналітики.

Використання даних для прийняття управлінських рішень. Формування аналітичних довідок.

Візуалізація результатів як основа ефективної комунікації управлінських рішень.

Практичне заняття. Створення онлайн-опитування та аналіз отриманих результатів з формуванням аналітичного висновку.

Тема 3.3. Візуалізація даних та підготовка аналітичних матеріалів

Візуалізація даних як інструмент управлінської аналітики. Основні принципи ефективної візуалізації освітніх даних.

Інструменти створення діаграм, графіків, інтерактивних онлайн-дошок.

Подання аналітичної інформації для різних цільових аудиторій: педагогічної ради, батьківської спільноти, органів управління освітою.

Підготовка управлінських презентацій на основі даних.

Роль візуалізації у прийнятті стратегічних рішень.

Практичне заняття. Створення інтерактивної онлайн-дошки або презентації результатів моніторингу.

МОДУЛЬ 4. ІННОВАЦІЙНІ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ

Тема 4.1. Штучний інтелект в управлінській діяльності закладу освіти

Штучний інтелект як новий інструмент цифрової трансформації освіти. Основні можливості застосування ШІ в управлінській діяльності закладу освіти.

Генеративні моделі штучного інтелекту: можливості для створення документів, аналітики, планування та комунікації.

Автоматизація управлінських процесів за допомогою ШІ: підготовка наказів, звітів, листів, аналітичних матеріалів.

Ризики використання штучного інтелекту: етичні, правові та безпекові аспекти.

Формування навичок ефективного формулювання запитів (prompting).

Практичне заняття. Розроблення управлінського документа або аналітичної довідки з використанням інструментів штучного інтелекту.

Тема 4.2. Кібербезпека, захист персональних даних та цифрова етика

Основи кібербезпеки в закладі освіти. Типові кіберзагрози в освітньому середовищі.

Захист персональних даних учасників освітнього процесу. Нормативні вимоги та практичні механізми захисту інформації.

Кібергігієна педагогічних працівників і здобувачів освіти. Безпечне використання цифрових ресурсів.

Цифрова етика: правила поведінки в онлайн-середовищі, академічна доброчесність.

Формування політики інформаційної безпеки закладу освіти.

Практичне заняття. Розроблення чек-листа з кібербезпеки для закладу освіти або проєкту політики інформаційної безпеки.

Тема 4.3. Розроблення індивідуального проєкту цифрового розвитку закладу освіти

Стратегічне планування цифрового розвитку закладу освіти. Поняття цифрової зрілості організації.

Етапи розроблення цифрової стратегії закладу освіти. Визначення цілей, ресурсів та пріоритетів цифрової трансформації.

Аналіз поточного стану цифрового розвитку закладу освіти. Виявлення проблем та потенціалу.

Розроблення дорожньої карти цифрового розвитку закладу освіти.

Презентація управлінських рішень та проєктів цифрової трансформації.

Практичне заняття. Підготовка та захист індивідуального проєкту «Цифрова стратегія розвитку закладу освіти».

Підсумковий контроль— 1 год (тестування за змістом Програми курсу)

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

Практичні завдання для виконання у процесі освітньої діяльності за Програмою курсу (онлайн, синхронно, у реальному часі):

1. Організація сучасного інформаційно-освітнього середовища закладу освіти на основі інструментів Google Workspace for Education

2. Організації колективної роботи засобами Google Workspace for Education
3. Підготовка дидактичних та методичних матеріалів із використанням сучасних цифрових інструментів.
4. Використання сервісів ГШІ в роботі сучасного управлінця.
5. Створення цифрового портфоліо працівників сучасного закладу освіти.
6. Аналіз практичних кейсів для інноваційного управління закладом освіти в умовах сучасних освітніх змін та забезпечення вільного від насильства освітнього середовища в закладах освіти.
7. Використання цифрових інструментів управління закладом освіти.
8. Застосування принципів медіаграмотності та цифрової безпеки в роботі сучасного керівника закладу освіти.
9. Реалізація алгоритмів щодо прозорості і відкритості управлінських процесів через публічну звітність та комунікацію.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Деякі питання організації дистанційного навчання: наказ Міністерства освіти і науки України від 09.09.2020 № 1115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text>
2. Європейська структура цифрової компетентності освітян – DigCompEdu, Пуні, Ю. (редактор), Publications Office, 2017. URL: <https://data.europa.eu/doi/10.2760/159770>
3. Косгроув, Дж. та Качія, Р., DigComp 3.0 – Європейська рамка цифрової компетентності, п'яте видання, Офіс публікацій Європейського Союзу, 2025. URL: <https://data.europa.eu/doi/10.2760/0001149>
4. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
5. Про затвердження вимог до інтерактивного електронного додатка до підручника: наказ Міністерства освіти і науки України від 19.04.2024 № 548 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0656-24#Text>
6. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо способів фільтрації доступу до мережі Інтернет та протидії шкідливому контенту в закладах освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 26.01.2026 №103. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/Bezbarystnist/2026/01/27/nakaz-103.pdf>
7. Про затвердження Положення про електронний підручник: наказ Міністерства освіти і науки України від 02.05.2018 № 440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0621-18#Text>
8. Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси: наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2012 № 1060. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text>

9. Про затвердження професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти»: наказ Міністерства освіти і науки України від 16.10.2024 № 1466. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vykladach-zakladu-vyshchoi-osvity1466>
10. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти»: наказ Міністерства економіки України від 19.10.2021 № 755-21. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/357-nakaz_755.pdf
11. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf
12. Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти»: наказ Міністерства економіки України від 17.09.2021 № 568-21. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2021/09/22/Nakaz-568-zatverdzh.standartu.keriv.22.09.pdf>
13. Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти»: наказ Міністерства економіки України від 28.09.2021 № 620-2. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/848/84886/NAKAZ_620.pdf
14. Про затвердження професійного стандарту «Педагог професійного навчання»: наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 20.06.2020 № 1182. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ME200568>
15. Про затвердження професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти»: лист Міністерства освіти і науки України від 30.11.2020 № 2425. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2020/12/Standart_Praktychnyy_psykholoh.pdf
16. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
17. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
18. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
19. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
20. Про схвалення Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти): розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 960-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2020-%D1%80#Text>
21. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>

22. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>
23. Про схвалення Концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку: розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.05.2025 № 432-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/432-2025-%D1%80#Text>
24. Спільний дослідницький центр: Інститут перспективних технологічних досліджень, Сприяння ефективному навчанню в цифрову епоху – Європейська структура для цифрово компетентних освітніх організацій, Бюро публікацій, 2015. URL: <https://data.europa.eu/doi/10.2791/54070>
25. Вуорікарі, Р., Клузер, С., Пуні, Ю.. DigComp 2.2: Рамка цифрової компетентності для громадян – з новими прикладами знань, навичок та ставлення, EUR 31006 EN, Публікаційне бюро Європейського Союзу, Люксембург, 2022, ISBN 978-92-76-48882-8. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128415>
26. European Commission. Regulation (EU) 2024/1689 laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act). 2024. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32024R1689>

Основна література

1. Воротникова І. П. Умови формування цифрової компетентності вчителя у післядипломній освіті. Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету, (6), 101–118. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27327/1/Vorotnykova_dg%20komp_2019.pdf
2. Воротникова І.П., Захар О.Г. Професійний розвиток вчителів інформатики з використанням штучного інтелекту на основі самооцінювання III компетентності. OpenEdu. 28, Листопад 2025; (19):31-45. URL: <https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/610>
3. Добровільний кодекс поведінки з етичного та відповідального використання штучного інтелекту, 2023. URL: <https://storage.thedigital.gov.ua/files/3/73/1bbeacc736a29e2f8a749ef9c90d4734.pdf>
4. Дослідження цифрової грамотності в Україні. Міністерство цифрової трансформації, Київ, 2023, 70 с. URL: https://osvita.diia.gov.ua/uploads/1/8800-ua_cifrova_gramotnist_naselenna_ukraini_2023.pdf
5. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти. Міністерство освіти і науки України. 2024, 62 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno.metodychni.rekomendatsiyi.shchodo.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf>
6. Коваленко В., Шишкіна, М. Модель відкритого освітнього середовища з елементами штучного інтелекту для професійного розвитку педагогічних

- кадрів. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 219 (Трав 2025), 43-49. URL: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-219-43-49>
7. Литвинова С. Г., Буров О. Ю., Семеріков С. О. Концептуальні підходи до використання засобів доповненої реальності в освітньому процесі. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Випуск 55, С. 46-62, 2020. URL: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2020-55-46-62>
8. Морзе Н., Базелюк О., Воротнікова І., Дементієвська Н., Захар О., Нанаєва Т., Чернікова Л. Опис цифрової компетентності педагогічного працівника. Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету, 2019. С.1-53. URL: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019s39>
9. Онлайн-безпека учасників освітнього процесу в умовах дистанційного і змішаного навчання: навч.-метод. посіб. / С. О. Доценко, В. В. Ворожбіт-Горбатюк, Т. М. Собченко. Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 192 с.
10. Ракішева А., Вітт А.. Структури цифрової компетентності в освіті вчителів – огляд літератури. Проблеми та тенденції в навчальних технологіях 11(1), 2023. URL: <https://doi.org/10.2458/itlt.5205>
11. Словник термінів у сфері штучного інтелекту, 2023. URL: <https://storage.thedigital.gov.ua/files/2/72/389a01ab0cc82040dfe172f94d1af720.pdf>
12. Штучний інтелект — асистент сучасного вчителя : навч.посібн. / С.Доценко, В. Ворожбіт-Горбатюк, Т. Собченко, М. Корнієнко. Харків : Вид-во «Ранок», 2025. 176 с.
13. Bekiaridis, G. Supplement to the DigCompEdu framework: Outlining the skills and competences of educators related to AI in education (G. Attwell, Ed.). AI Pioneers. 2024. URL: <https://aipioneers.org/supplement-to-the-digcompedu-framework/>
14. Digital and AI literacy in Ukraine: Research report. 2025. URL: https://osvita.diia.gov.ua/uploads/3/16245-research_2025.pdf
15. European Parliament and Council of the European Union. (2024). Regulation (EU) 2024/1689 laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32024R1689>
16. Gisbert Cervera, M., & Caena, F. Цифрова компетентність вчителів для глобальної педагогічної освіти. Європейський журнал педагогічної освіти, 45 (4), 2022, С. 451–455. URL: <https://doi.org/10.1080/02619768.2022.2135855>
17. Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council laying down harmonised rules on artificial intelligence (AI Act) URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32024R1689>
18. Supplement to the DigCompEdu Framework: Outlining the Skills and Competences of Educators Related to AI in Education. URL: <https://aipioneers.org/supplement-to-the-digcompedu-framework/>

19. UNESCO. AI competency framework for teachers. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2024. 52 p. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000391104>
20. UNESCO. Guidance for generative AI in education and research 2023. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000386693>
21. Vuorikari R., Kluzer S., Punie Y.. DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens – With New Examples of Knowledge, Skills and Attitudes. Luxembourg: JRC Publications Repository, 2022. 134 p. URL: <https://doi.org/10.2760/115376>
22. Weidlich J., Gotsch F., Schudel K., Marusic-Würscher C., Mazzarella J., Bolten H., Büttler D., Luger S., Wohlfender B., Merki K. M.. Teacher, peer, or AI? Comparing effects of feedback sources in higher education. Computers and Education Open, 9, 2024. URL: <https://doi.org/10.1016/j.caeo.2025.100300>
23. Безпечне освітнє середовище у закладах освіти в умовах НУШ і воєнного стану. Нормативно-правові аспекти й рекомендації впровадження: наук.-метод. посіб. / П.Кухарчук, Н. Василенко, М. Семко, С. Пойда, О. Поважук, Л. Києнко-Романюк, Г. Мазур, Л. Дабіжа, КЗВО «ВАБО». – Вінниця: 2025. – 40 с. URL: <https://doi.org/10.32782/978-617-7295-25>
24. Василенко Н. В., Радиш Я. Ф., Кухарчук П. М. Методи оцінки ефективності управління успішною організацією: складові успіху // Електронне наукове видання «Публічне адміністрування та національна безпека». — 2022. — №5. URL: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2022-5-8189>
25. Василенко Н., Пойда С. Методичні рекомендації з використання сервісів штучного інтелекту в освітній діяльності закладів загальної середньої освіти: наук.-метод. посіб. / Н. Василенко, С. Пойда, Л. Києнко-Романюк, О. Поважук, П. Кухарчук, М. Семко, Г. Мазур, Л. Дабіжа, С. Гузь. КЗВО «ВАБО». – Вінниця: 2025. – 41 с. DOI: <https://doi.org/10.32782/method-education-2025>

Електронні ресурси

1. Автостопом по цифрових правах. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/hitchhiking-on-digital-rights>
2. Базові знання з кібергігієни. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/basic-knowledge-of-cyber-hygiene>
3. Базові цифрові навички для людей елегантного віку. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/basic-digital-skills-for-the-elegant-age>
4. Базові цифрові навички. Сезон 1. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/bazovij-serial-1-sezon>
5. Базові цифрові навички. Сезон 2. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/bazovij-serial-iz-cifrovoyi-gramotnosti-2-sezon>
6. Базові цифрові навички. Сезон 3. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/bazovij-serial-iz-cifrovoyi-gramotnosti-3-sezon>

7. Безпека дітей в інтернеті для батьків. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/serial-dlya-batkiv-onlayn-bezpeka-ditey>
8. Бути поруч: Основи психологічної підтримки тим, хто працює з дітьми URL: <https://osvita.diia.gov.ua/en/courses/buty-poruch-kurs-z-osnov-psykholohichnoi-pidtrymky>
9. Вебплатформа дистанційного навчання «Всеукраїнська школа онлайн» URL: <https://lms.e-school.net.ua/>
10. Вчимося разом. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/learning-together>
11. Гендерна рівність та соціальна інклюзія в комунікаціях. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/simulators/gender-equality-and-social-inclusion-in-communication>
12. ДезінФЕКція. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/disinfaketon>
13. Демократія через дії. Модуль 1. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/democracy-through-actions-module-1>
14. Демократія через дії. Модуль 2 URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/democracy-through-actions-module-2>
15. Державна інформаційно-комунікаційна система підтримки організації, забезпечення та реалізації професійного розвитку педагогічних та/або науково-педагогічних працівників. URL: <https://vector.uied.gov.ua/uk/>
16. Державна освітня екосистема для учнів, батьків і вчителів «МРІЯ» URL: <https://mriia.gov.ua/app>
17. Діджитал-фізкультура для школярів за участі зірок спорту URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/digital-fizra>
18. Європейська Комісія. SELFIE for Teachers, інструмент саморефлексії для самооцінювання рівня цифрової компетентності педагогічних працівників. URL: <https://educators-go-digital.jrc.ec.europa.eu/>
19. Європейська Комісія. SELFIE, інструмент оцінювання рівня цифрової готовності закладу освіти. URL: <https://education.ec.europa.eu/selfie/home>
20. Інтерактивне навчання: інструменти та технології URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/interactive-learning>
21. IT-студії, курс для формування цифрової компетентності учнів. URL: <https://it-osvita.diia.gov.ua/>
22. Карантин: онлайн-сервіси для вчителів URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/online-services-for-teachers>
23. Кібергігієна для молоді. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/cyber-hygiene-for-youth>
24. Кібергігієна: як захиститися від фішингу. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/kibergigiena-ak-zahistitisa-vid-fisingu>
25. Кібергігієна: як захиститися від фішингу. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/simulators/cyber-hygiene-how-to-protect-yourself-from-phishing>
26. Кіберняні. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/cybernanny>
27. Класний виклик: початок учителювання. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/classroom-challenge-starting-to-teach>

28. Майбутні лідери III. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/future-ai-leaders>
29. Медіаграмотність у часи пандемії. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/mediagramotnist-u-casi-pandemii>
30. Міністерство цифрової трансформації України. (n.d.). Тьюторинг у школі. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/tutoring-at-school>
31. Навчання під час воєнного стану. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/education-during-the-state-of-war>
32. Навчання під час воєнного стану. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/simulators/simulator-education-during-the-state-of-war>
33. Національна онлайн-платформа цифрової грамотності «Дія.Освіта». URL: <https://osvita.diia.gov.ua/>
34. Обережно! Кібершахраї. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/attention-cyber-fraudsters>
35. Онлайн курс «Цифровий учитель». URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/4033>
36. Онлайн-безпека для батьків. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/simulators/e-safety-parents-simulator>
37. Онлайн-безпека для дітей. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/simulators/e-safety-children-simulator>
38. Онлайн-безпека для людей елегантного віку. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/simulators/e-safety-elegant-age-simulator>
39. Онлайн-безпека для освітян. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/simulators/onlajn-bezpeka-dlya-osvitan>
40. Онлайн-безпека для підлітків. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/simulators/e-safety-teens-simulator>
41. Організація ефективного онлайн-навчання. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/organising-effective-online-learning>
42. Основи кібергігієни. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/cyber-hygiene>
43. Особиста безпека підлітків. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/teenagers-personal-safety>
44. Персональна кібергігієна. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/personal-cyberhygiene>
45. Персональна кібергігієна. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/simulators/personal-cyberhygiene-simulator>
46. Персональні дані. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/personaldata>
47. Підготовка до НМТ. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/preparation-for-the-nmt>
48. Платформа «Освіта для життя» URL: <https://educationforlife.mon.gov.ua/>
49. Про кібербулінг для підлітків. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/serial-dlya-batkiv-onlayn-bezpeka-ditey>
50. Смартфон для батьків. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/gostiovy-kurs-smartfon-dlia-batkiv>

51. Технології, що формують майбутнє. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/technologies-shaping-the-future>
52. Тренінг для тренерів. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/en/courses/training-for-trainers>
53. Цифрова грамотність держслужбовців на базі Google. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/civil-servants>
54. Цифровий бізнес. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/digital-businesses>
55. Цифрові навички для вчителів. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/serial-iz-tsyfrovoi-hramotnosti-dlia-vchyteliv>
56. Цифрові навички для медиків. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/en/courses/tsyfrovi-navychky-dla-medykiv>
57. Цифрограм для вчителів. Дія.Освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/digigram>
58. Школа OSINT. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/osint-school>
59. Школа без цькувань. Батькам. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/skola-bez-ckuvan-castina-2-batkam>
60. Школа без цькувань. Учителю. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/en/courses/skola-bez-ckuvan-castina-1-ucitelu>